

Vaikų epilepsija – ar ši liga išaugama?

Jau dešimt metų visoje Europoje Vasario 14 d. minima Europos epilepsijos diena. Šį sprendimą priėmė Tarptautinis Epilepsijos Biuras. Epilepsija – tai lėtinė nervų sistemos liga, kuri pasireiškia įvairių rūšių ir įvairios kilmės priepuoliais, prasidedančiais bet kuriame amžiuje ir iš dalies parodo smegenų brandumo laipsnį tuo amžiaus tarpsniu.

Epilepsija serga 70-80 vaikų iš 100 000, manoma, kad apie 60 proc. vaikų, sergančių epilepsija, priežastys gali būti genetinės. Šia liga dažniausiai susergama pirmaisiais trimis gyvenimo dešimtmečiais. Lietuvoje serga apie 20 000 žmonių, iš jų – 4000 vaikų. Apie 5 proc. žmonių bent vieną kartą per gyvenimą patiria epilepsijos priepuolį, tačiau tik 20 proc. suserga epilepsija. Įvykus pirmajam priepuoliui, jo pasikartojimo rizika per pirmuosius penkerius metus siekia 40 proc., o įvykus antrajam – 70 proc., didžiausia rizika per pirmuosius metus.

Kaip atpažinti epilepsiją?

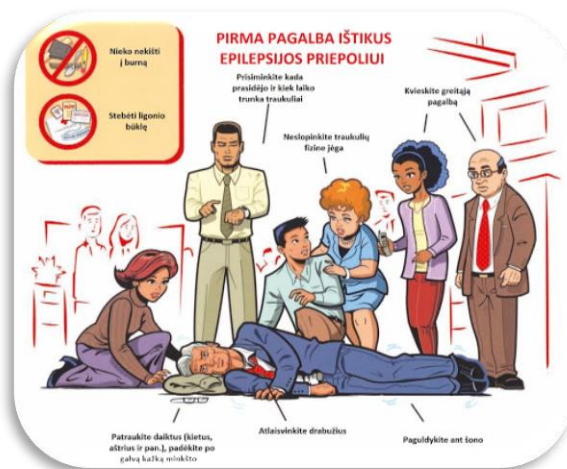
Epilepsijos priepuolio požymiai dažniausiai prasideda panašia eiga: vaikas staiga rikteli, sustingsta, sutrinka sąmonė, žiūri į viršų, galvą atlošia atgal, liemuo išsiriečia lanku, atsiranda ritmiški raumenų traukuliai, putas iš burnos, pamelsta veidas, garsus kvėpavimas, išsiplečia akių vyzdžiai, gali pasireikšti nevalingas šlapinimasis ar tuštinimasis, vaikas tampa mieguistas.

Esant nedideliems traukuliams vaikas kelias ar keliolika minučių nereaguoja į aplinką, nežymiai trūkčioja veidas, lūpos, vokai, nevalingai kramto, čepsi, pasibaigus traukuliams, jų neprisimenama.

Kaip padėti epilepsijos priepuolio ištiktam vaikui? Pirmosios pagalbos veiksmai priepuolio metu

Pirmiausia, apsaugokite, kad nesusižeistų ir nuraminkite pasibaigus priepuoliui. Prilaikykite krentantį vaiką, patraukite visus pavojingus daiktus, kad nesusižalotų. Užfiksuokite traukulių pradžios laiką. Pasistenkite prilaikyti nukentėjusiojo galvą. Po galva padėkite minkštą daiktą. Tarp dantų nedėkite jokių kietų daiktų. Saugokite, kad neužspringtų. Atlaisvinkite drabužius. Neslopinkite traukulių fizine jėga. Priepuolio metu neduokite gerti. Nevežkite į ligoninę priepuolio metu. Pasibaigus traukuliams, atverkite kvėpavimo takus ir patikrinkite kvėpavimą. Jei ligonis kvėpuoja, paguldykite stabiliai ant šono ir stebėkite sąmonę, kvėpavimą, pulsą. Nestiprių traukulių ištiktam žmogui padėkite atsisėsti, pašalinkite visus pavojingus daiktus, ramiai kalbinkite ir likite su juo, kol būklė taps normali.

Jeigu vaikui traukuliai kartojasi arba tai ištiko pirmą kartą gyvenime, jie trunka ilgiau nei 5 minutes, nežinoma traukulių priežastis; traukuliai ištiko cukriniu diabetu sergantį vaiką, po

traukulių vaikas neatgauna sąmonės – visais šiais atvejais reikia skubiai skambinti 112 ir kviesti greitąją pagalbą.

Epilepsiją skatinantys veiksniai

Būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad epilepsiją palaiko ir priepuolius skatina tokie išorės faktoriai, kaip alkoholis, stresas, rūkymas, traumos. Tai beveik neaktualu epilepsija sergantiems vaikams, tačiau aktualu epilepsija sergantiems paaugliams, jie turėtų būti šviečiami ne tik apie alkoholio, rūkymo ir kitų panašių veiksnių žalą bendrai, bet ir žalą individualiai sergančiajam epilepsija.

Daugelis specialist teigia, jog vaikų nervų sistema yra labai lanksti ir atspari ilgalaikiams pokyčiams dėl epilepsijos priepuolių. Be to, dažnu atveju liga praeina, kai paaugliui sukanka 16 metų. Vaikams, turintiems polinkį į epilepsiją patariama vengti nuovargio, mirgančios šviesos, nes tai didina priepuolių tikimybę, saugotis infekcijų, peršalimo ligų, reguliariai maitintis, judėti, nuolat vartoti gydytojo paskirtus vaistus, nenutraukti gydymo, net jei priepuoliai nebesikartoja, išmokti atpažinti artėjantį priepuolį. Tik pajutęs silpnumą, vaikas turėtų įspėti aplinkinius, atsisėsti – nors ir ant žemės.

Parengė visuomenės sveikatos specialistė Eglė Orechovienė